

PROGRESO



Progreso fondesis da Profesoro Louis Couturat,
Collège de France, en 1908. Ol konsakresas a la
propago, a la libera diskuto ed a la konstanta per-
fektigo di la Linguo Internaciona. Progreso editesas
kom la oficala organo di la

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA
(IDO = ESPERANTO REFORMITA)

Kompletigez via „Progreso“=kolekturo e via Ido=biblioteko!

Malgre la nuna ankore desfacila situoso en la postal e pago=relati, es itere posibla obtenar Ido-libri, inter qui es valoroza verki, qui devas trovesar en la biblioteko di omna Idisti. Ni anke povas furnisar anciena numeri di nia oficala revuo. Pro ke omna ta materialo trovesas en plura landi ye divers editerii, ni decidis simpligar la procedo e centraligar la komendi de ULI e lua kasero, qua per la helpo dil agenti di „Progreso“ povas maxim efikive sorgar lo necesa.

De la anciena numeri di „Progreso“ (editita da sro. Couturat) es recevebla ankore la sequanta numeri:

Progreso

- 1^a yaro 1908/09, no. 1—12: 1 kompleta serio e la numeri 1, 3, 7, 10.
 2^a yaro 1909/10, no. 13—24: la numeri 13, 14, 16, 21—24.
 3^a yaro 1910/11, no. 25—36: la numeri 25—28, 30—33, 35, 36.
 4^a yaro 1911/12, no. 37—48: la numeri 38, 39, 41—44, 46—48.
 5^a yaro 1912/13, no. 49—60: 1 kompleta serio e la numeri 49—60.
 6^a yaro 1913/14, no. 61—72: 1 kompleta serio e la numeri 61—72.
 7^a yaro 1914, no. 73—80: la numeri 74—80.

La kompleta serii vendesas po sFr. 25.— e la singla numeri po sFr. 2.—. De la kayeri editita depos 1931 (no. 81 til nun) ni posedas ankore certena stoko. Li es vendebla po sFr. —.50 la simpla kayero e sFr. 1.— la duopla kayero.

Ni anke povas livrar plura „Tabeli di kontenajo“ koncerne la anciena serii di nia revuo. Linguala Suplemento, nri. 2 til 7 esas ankore obtenebla.

Libri e broshuri

<i>Katalogo</i> pri lernolibri e literaturo	gratuita ye demando
<i>Hauff</i> , La Kantistino	sFr. —.50
<i>Fiaux</i> , Quale sucesar en la vivo	„ —.50
<i>Dr. Popescu</i> , Makedonia al Makedoniani	„ —.40
<i>Motta-Hymans</i> , Inaugural diskursi (En Ido, Angla, Franca e Germana)	„ —.50
<i>Noetzi</i> , Internaciona docolibro	„ 1.—
<i>de Beaufront</i> , Komplete gramatiko detalzoza en Ido	„ 1.80
<i>Feder-Nordin</i> , Internaciona Radio=lexiko (en 6 lingui)	„ 2.50
<i>Esperanto=Ido=lexiko</i> , kun gramatiko di Ido en Esperanto	„ —.40
<i>Ido</i> , lernolibro por Esperantistoj	„ —.40
<i>Ido</i> , elemental gramatiko por studenti	„ —.60
<i>Mil vorti Ido</i> , tradukuro di frequeso=listo	„ —.60
<i>Otto Jespersen</i> , his work for an I. L. e historio di nia linguo	„ 1.—
<i>Haffenden</i> , Europana en Ido ed Angla	„ 1.—
<i>Richardson</i> , Spaco e tempo; Naturo ed arto; Fakti e fantaziuri, Deliberado e revado	single „ —.60
—, Egiptia, vojajo=deskripto	„ —.60
<i>Sweetlove</i> , Korokanti e kansonj	„ 1.—
—, Proboflugi sur Pegazo	„ —.80
—, Al modern yunino	„ —.20

(sequo en pag. 3 dil kovrilo)

PROGRESO

Oficala organo dil Unio por la Linguo Internaciona (Ido=Esperanto reformita). Konsakrata a la propago, libera diskuto e konstanta perfektigo di la Linguo Internaciona. Fondita en 1908 da Profesoro Louis Couturat, Collège de France.

JULIO - SEPTEMBRO 1946 • TOMO XXII • N° 3 (144)

La Franca publiko aprobas komuna linguo helpanta

Pos prezentir kurta historieto di la L. I., en qua mencionesis Descartes, Leibnitz, Volapük, Espo, Ido, Occ., Novial, L. s. F. ed IALA,

„SERVICE de SONDAGES et STATISTIQUES“ (18, rue Quentin-Bauchart, Paris-8e), publikigas en sua buletino di februaro 1946 la rezultaji di inquesto quan ol facis pri la L. I., segun sistemo simil a ta di l’Amerikano GALLUP: 2000 personi questionesas. La grado di posibla eroro ne cecas 3^o/o.

La questiono (No. 80) esis:

„Kad vu opinionas kom dezirinda ke linguo internaciona del tipo ‚Esperanto‘ esez docota, obligale, en la skoli di omna landi?“

Rezultaji di l’inquesto:

	Yes	No	Sen opiniono
Urbi	63 ^o /o	21 ^o /o	16 ^o /o
Ruro	66 ^o /o	20 ^o /o	14 ^o /o
Homuli	64 ^o /o	20 ^o /o	16 ^o /o
Homini	65 ^o /o	20 ^o /o	15 ^o /o
Sumo por Franca	65 ^o /o	20 ^o /o	15 ^o /o

Es notinda ke la 15^o/o di „sen opiniono“ reprezentas koeficiento de indiferenteso, mem de ignoro, ma ne de hezito.

Pri la pozitiv respondi (65%):

La naturo di ta respondi esas, generale, ta di entuziasmo. On povas rezumar per la tri sequanta propozicioni la bonfaci ed avantaji videtita:

1^o *Plu grand interkonkordo dil populi e, pro to, diminito dil milita kauzi* (Es l'ideo maxim freque alegita).

2^o *Voyaji a stranjera landi plu facila.*

3^o *Internaciona komerco plu facila.*

Ma, tre ofte, on expresas dubiti ed on questionas su kad „ta revo povus ultempe realigesar“.

Yen la texti di kelka ek l'afirminta respondi:

„To esus tre bona kozo.“ (Tre frequa.)

„Me questionas me pro quo ta old ideo nultempe sucesis.“ (Tre frequa.)

„Es un ek la mikra moyeni evitar la militi.“

„On devabus realigar lo pos la milito di 1914—18.“

„Dezirinda? Certe. Realigebla? To es altro.“

„To esus, omnakaze, un esforcio plusa por realigar l'interkonkordo dil populi. To valoras la proba.“

„La populi interkonokus plu bone ed interodius min multe.“

„Yen ulo qua esus probinda.“

„To devabus facesir depos longe.“ (Tre frequa.)

„Es forsan la sekreto por paco.“

„Ma, de mea yuneso, me audas pri lo, e to nultempe sucesis!“ (Tre frequa.)

„On povas ya probar, se lo ne facas bonajo, lo certe ne facos malajo.“

„Kande ni audas parolar linguo quan ni ne komprenas, ni pensiskas ke la parolanto meditas ulo mala kontre ni.“

Negativ respondi (20%):

Oli relatas a tri idei (diminutanta frequeso):

1^o „*To nultempe sucesos, experienco pruvis lo.*“

(On ne kontestas la teorial efiki di tal ideo, ma on deskonsilas nova proba qua ne povas abutar ad irgo.)

2^o „*On bezonas nur lernar un ek l'existanta lingui nacionala.*“

(La personi qui donis ta respondo ne esas kontre l'ideo di la L.I., ma desaprobos la selekto di un L.I.

„inventita“ e, tre ofte, li propozas sive l'Angla sive la Franca.)

3^o „*To esos neutila.*“

(Es la respondo tote neganta. Maxim rara.)

Yen la texti ek kelka respondi:

„La pueri havas ja tro multa kozo lernenda.“ (Tre frequa.)

„To nule efikos por l'interkonkordo dil populi. La Franci parolas la sama linguo . . . Kad li interkonkordas?“

„Per l'Angla e la Franca on ja povas komprenesar dal tri quarimi dil mondo.“

„Lernar inventita linguo esas quale se on propozus a me infantifar per artifical fekundigo.“

„On unesme lernez korekte la Franca.“ (Tre frequa.)

„La skolani mustas questionesar pri to.“

„To ne aspektas serioza.“

„L'Averniana dialekto esus plu utila en nia regiono.“

„To es utopio; ni ne perdez nia tempo.“

Statistiki ed analizo segun evo, havajo e politikaj opinio:

	Yuni (20—34 yari)	80% ^o Yes, 20% ^o No
Evo	Mez evo (35—54 yari)	75% ^o „ „ 25% ^o „
	Evozi (55—70 yari)	75% ^o „ „ 27% ^o „
Havajo	Mikra havajo	77% ^o „ „ 23% ^o „
	Meza havajo	77% ^o „ „ 23% ^o „
	Richa havajo	70% ^o „ „ 30% ^o „
Politiko	Extrem „Sinistro“ (1)	87% ^o „ „ 13% ^o „
	„Sinistro“ (2)	78% ^o „ „ 22% ^o „
	Centro	68% ^o „ „ 32% ^o „
	„Dextro“ (3)	62% ^o „ „ 38% ^o „

(1) Komunisti ec. (2) Socialisti ec. (3) Konservemi

Konkluzo:

La publik opinio es preske unanima por agnoskar l'utileso di un L. I., e la sol questiono qua povus facesar pri lu, es savar kad la realigo di ta ideo es posibla. L'uni, su apoganta sur lo docita dal pasinto, konkluzas ke ta ideo es nerealigebla. Ma la majoritato deklaras ke li esas pronta rikomencar l'experimento, nam li opinionas ke la rezultajo, se ol povus obtenesar, rekompensus ni pri nia omna peni.

Tradukita da G. Aguiré kun permiso da S. S. S.

Ulo pri Poezio

da Gilbert H. Richardson

Ek omna la arti, poezio esas la maxim facile acesebla.

Se on studias muziko on mustas ofte vartar fil ke koncerto pleesos e singlafoye pagar sat multe, sen ke la radio difuzas hazarde la kompozuro quan on justatempe bezonas askoltar.

E la pikt-arto, kande Roger Fry volis studiar ol, il mustis voyajar multafoye en Europa e vizitar plura metropoli por ibe spektar la maestroverki ta-lokala.

Ma poezio, mem la maxim ecelanta, esas obtenebla po preske nulo de biblioteki, o komprebla tre chipe, ed ol povas restar che vu, se ne vere kom „Joyo por sempre“, adminime lektelebla irgatempe kande vu deziros.

Timo esis expresita da de Beaufront e Harding ke, se on versifus en Ido, to ruinos la Ido-movado. Ta timon me tote ne povas komprenar. Omna la naturala lingui existas e kom prozo e kom verso; pro quo do ne anke la linguo arte-fasonita?

Historiale verso preiris prozo. Exemple en India Aryana la himni dil Veda kompozesis dum la periodo 2000-1000 a. K., ma prozo erste pos 800. La Greka epiki c. 850, ma prozo erste pos 600. La Hebrei, ante ke la Penteteuko kompozesis, havis kolekturi de poemi, v. Joshua 10. 13. La maxim antiqua Angla esas poemo „Beowulf“ ed ante prozo lor Alfred. En Chinia la maxim antiqua restaji literatural inkluzas poemaro.

Verso uzesis antique pro esar plu facile memorebla kam prozo. La Veda-himni esis transmisata dum yarcenti sen skribo e nur per memorado; la epiki Homerala same dum generacioni. E mem nun verso povas esar utila en dramati, ed a ti qui lernas ula linguo, Ido inter altri.

Biografiale ul autori kompozis unesme verso e prozo pose, exemple Milton, Scott, Arnold.

On dicas ke skriptar prozo bona, qua ipse havas sua ritmo, esas plu desfacila kam versifar.

Du stili de poezio

Dum la unesma parto dil 18ma yarcento, en Francia, Germania, Anglia, e mem tra Europa generale, literaturo esis dominacata da la stilo **klasika**. Ol establisesis en la 17ma yarcento en Francia da Malherbe e Boileau. A li, pos periodo de desordino, lo bezonata esis: klareso, simpleso, raciono,

la imito dil autori antiqua Romana en la linguo Franca. (Videz „French Literature“ da G. L. Strachey.) En ca stilo sopra on supresis individuala barokaji e skriptis sen-persone por homi kulturoza omna-landa; on evitis vorti vulgara, e restriktis su a le nobela. La stilo esas intelektoza, diciplinita, konciza. Imitante la Romani antiqua li esforcis atingar perfekteso di versala formo, ed igar lia verki majestoza.

Poezio ca-stila originis en Francia, exemple Racine, e de Francia ol difuzesis tra Europa, en Anglia Pope, en Germania Goethe matura di „Iphigenia in Tauris“. Exemple:

„Quand tu me dépeignais ce heros intrépide
Consolant les mortels de l'absence d'Alcide“ (Racine)

„Cease then nor Order Imperfection name:
Our proper bliss depends on what we blame“ (Pope)

„Du machst mir Müh, und mir erregst du Schmerzen;
Vergebens beides: darum laß mich nun.“ (Goethe-Iphigenia)

Ma dum la 18ma yarcento la stilo klasika sentesis da uli kom fedanta, ed on dezireskis ulo min restriktita. Thompson per sua „Seasons“ en-modigis, vice la saloni, deskripturi dil ruro en solitareso. De ula poemi Galla, Macpherson produktis sua „Ossian“, Percy publikigis sua „Reliques“ ed ici e la baladatra poemi da Scott enduktis la stilo **romantika**. Ca poeti interesis su pri la mezepoko e pri sovaji. Ol balde aceptesis en Germania, ma en Francia precipue plu tarde, cirkum 1830. La stilo romantika esas individuala, sentimentoza, emocoza ed imaginoza. Sentimentoza esas la rakonto „Werther“ da Goethe yuna. En Anglia Coleridge, Keats, e Shelley esas romantiki.

„The fair breeze flew, the white foam flew,
The furrow followed free;
We where the first that ever burst
Into that silent sea“. (Coleridge)

„Full on the casement shone the wintry moon,
And threw warm gules on Madeline's fair breast,
As down she knelt for heaven's grace and boon;
Rose-bloom fell on her hands, together prest,
And on her silver cross soft amethyst, . . .“ (Keats)

„My soul is an enchanted boat
Which like a sleeping swan doth float
Upon the silver waves of thy sweet singing“ (Shelley)

Ca stilo romantika derivesas de Spencer, e de Ariosto e Dante e la trubaduri di mezopokala Provenco.

La klasika verso Franca ne pretendesis supozende esar imituro di la metro dil antiqua dramatisi Greka, quankam li similesas unesmavide. Ma fakte la reguli da Malherbe e Boileau igis la lineo Alexandrina dividesar tro konstante en du duimi simila o preske simila. Ico igas ol tante monotona ke ipsa me mustas konfesar ke me apene toleras la lektado di ol. Mem la Franci, Victor Hugo e la sequanta romantiki, liberigis su kelke de ca reguli restriktiva ed igis la Alexandrini kelke plu flexebla. Ma la trimetri dil Greki antiqua povas dividesar en *du duimi ne-egala*, od en tri triimi kun plura alternativi plusa; quo igas li segun mea sento plu chanjoza.

Mem André Chenier, la Helenisto, en lua Alexandrini havas la cezuro en la mezo dil lineo, pos la sisesma silabo, cirkum 88 foyi ek 100; ma la tradegiisti Greka pozis la cezuro freque pos la kinesma silabo (c. 40%) o pos la sepesma (c. 30%) od en altra loki, e preske nul-okazione pos la sisesma. Do la lineo esas quaza kupleto, ne de du duimi egala, ma de du parti ne-egal. Ico igas la Greka metro admirinde varioza. (Komparez anke la Ido-trimetri en mea „Flugo“ e „Deliberado“).

Ca distingo en klasika e romantika relatas Germania 1798 e Francia 1930. Ma en Anglia on esas plu individua e min grupigebla. Tennyson, exemple, havas trairi di la du, sorgoza versifo samtempe kam libera invento di verso-formi nova. Mem Pope desprizis Boileau. E mem Keats la romantika expresas tre bone la poetiko dil klasiki:

„Let us inspect the lyre, and weigh the stress
Of every cord, and see what may be gained
By ear industrious and attention meet;
Misers of sound and syllable“.

Poeziifo rezultas, me konjektas, de kontemplado di ulo admirinda e meditado pri to; segun Wordsworth de „emoco rimirafa“; segun Shakespeare (Midsummer Night's Dream VI) de imaginado; segun Milton de prego a la Spirito: a la Muzi, segun Homero, qui habitas la monto Olimpo, ube yarcenti pose li fakte vizitosis da ta qua pose divenis St. Cypriano*.

* Videz „Zeus“ vol. I p. 110 da A. B. Cook

Segun Henri Bremond en sua „Prière et Poésie“ pagino 208 poeziifo esas esbosuro dil agiveso mistikala. Keats per vorti simbola expresis ca kontemplado ice:

„The flower must drink the nature of the soil
Before it can put forth its blossoming“.

Shelley dicas: „Poezio des-dekadigas la viziti da lo deala en homo“.

Goethe kom puero skribis Germane en la klasika stilo lore enmoda Alexandrini rimizita en kupleti alternante finanta forte e feble. E Germana uzante ortografio fonetika, on povas konstatar ke le e del fini febla esis pronuncata lore en Franca, same kam en la Angla lor Chaucer, exemple:

„Groß-Eltern, da dies Jahr heut' seinen Anfang nimmt,
So nehmt auch dieses an, das ich vor Euch bestimmt,
Und ob Apollo schon mir nicht geneigt gewesen,
So würdiget es doch nur einmal durchzulesen“.

Se vu questionas me pri ula fakto simpla, la tempo diala, la preco di ul artiklo, vu recevos ca informeso same kam me emitis ol. Ma se me expresas idei komplikita e deskripturi emocigiva vu recevos li probable ne juste quale li esis en mea mento, ma kelke chanjita, kelke adaptita per vua ricevanta mento, vua akumulita asociuri o vua propria interesu. Esas do eroro supozar ke poemi povas transmisesar del mento di poeto a la mento dil lekteri sen chanjo. Siorino Edith Sitwell perceptas en poemi multo quo a me ne esas ibe. Kad el forsan fakte atribuas a li ulo quo esis en sua memoro? — videz „The Pleasures of Poetry“.

Ne transmisar ulo, ma influar kelke la lektero, di qua la mento ne-eviteble esas furnisita ed organizita per lua propria experienci vival. Menti diferas un de altra extraordinare ye lia asociuri ed organizeso, quon demonstris Galton en sua „Human Faculty“, e plu recente la psikologiisti industrialia (exemple: „Occupational Psychology“ 1941 Apr. p. 74 anke „Charakter and Personality“).

Promenante la stradi dil urbo me vidas centi de homi. Per la vido li esas distingebila kom homuli e homini, yuni ed oldi; li diferas pluse per figuro, koloro, stando, humoro. Ma pri lia propria vivo, pri lia memori e sucii quante me povas savskar per vido? Forosan 5%. Homo esas do 95% ne-videbla. Nur kande on expresas su, e precipue per la linguo, on igas su kelka-grade manifestata.

Me memoras ke mi-yarcento antee Longfellow esis amata, Tennyson, interesata en temi mezepokala, ed en cienco moderna, esis generale admirata mem veneracata, e Browning, individualista e psikologiista, semblis a ni ulo stranja e kelke audacoza.

E tra la yardeki la kreskanta industrii plue e plue en Anglia, Francia e Germania, per aplikita scienci preparadis la mondo aktual.

Asertesas ke por poezio on bezonas abundanteso de verbal ed importanta vorti monosilaba (Progreso 1940, No. 4, p. 33).

Or mem en Angla uli prizas uzar okazione vorti longa, exemple:

„The multifudinous seas incarnadine“ (Shakespeare)

„In million-billowed consentaneousness“ (William Watson)

ed on povus citar linei qui kontenas nula vorto monosilaba:

Greka: „Astron katoida nykteron homegyrin“ (Aiskhylos)

„Hikteriois kladoisin exestemmenoi“ (Sophokles)

„Timomenoi khairousin anthopon hypo“ (Euripides)

Latina: „Obloquitur numeris septem discrimina vocum“ (Vergilio)

Angla: „Glittering magnificently unperturbed“ (William Watson)

Ma evidente lingui diferas carelate. Uli havas multe plu freque vorti un-silaba kam havas altri. Me kontis la tota nombro dil vorti ed anke la nombro di vorti un-silaba ed expresis ici kom procento di iti. Yen la procenti di un-silaba vorti: Latina (Vergilio) 25⁰%, Greka (Homero) 27⁰%, Rusa (Lermontov) 29⁰%, Greka (Euripides) 35⁰%, Italiana (Dante) 47⁰%, Germana (Goethe) 53⁰%, Franca (Racine) 58⁰%, Angla (Shakespeare, Cymb.) 72⁰%, (Pope e Wordsworth) 76⁰%, (Shelley e Tennyson) 78⁰%. (Shakespeare, Com. Errors) 82⁰%.

E kompare ica lingui, quanta vortin un-silaba havas nia Ido? Kontinte paragrafo ek „Revado“ me trovas 35⁰% monosilabi, to esas min multa kam Italiana, e juste sama kam antika Greka atika.

Referaji:

Vaughan „The Romantic Revolt“ en „Periods of European Literature“ da Saintsbury. C. H. Herford „Classicism in Literature and Art“, e Harold Nicholson „The Romantic Movement“ en „Universal History of the World“ da Hammerton. Albert L. Guérard „Life and Death of an Ideal“. Legouis and Casamian „A History of English Literature“. G. L. Strachey „Landmarks in French Literature“. George Brandes „Main Currents of Nineteenth Century Literature“. Ernest Rhys „Prelude to Poetry“ Henri Bremond „Prière et Poésie“. The Oxford Book of 18th. Century Poetry.

La problemi interlinguala

En ta verko (Franca-lingua) l'aŭtoro fraktas la sequanta temi:

I. La problemi solvenda. II. Vortifado per prefixi. III. La sufixi internaciona. IV. La sufixi verbal. V. La vorti kompozura. VI. La kompozuri verbal. VII. L'adjektivi. VIII. L'adverbi. IX. La duoplaji. X. La questiono pri l'internacioneso lexikal. XI. La parto di la logiko en la linguo "auxiliara. XII. La komun-uzata lexiko internaciona. XIII. La questiono pri la sparemeso lexikal. XIV. La neperfektaji inheranta en irga nuna vortaro interlingua. XV. La vorto populal.

La verko editesis en 1940. La fakti expozit situesas do ante la raporto 1945 da IALA (quan Sro. Cornioley defalozes recensis en Progreso No. 142) e mem ante la verketo da H. Jacob, „Otto Jespersen, his Work for an International Auxiliary Language“ (1943).

Les Problèmes Interlinguistiques, „modesta kontributajo por la solvo dil problemi interlingua“, es la rezultajo dil esplori, ekskluzive praktikal, pri la posiblesi di linguo supernaciona e facil, qua devus esar la rezultajo di omna esforcis taspeca, singla projekto pri linguo helpanta havanta ulo bona o nova“ (pag. 1). Pluraloke l'aŭtoro pledas por la kreo di asociuro interlingua disponanta biblioteko e revuo intersistema, sekondata da universitala docado por organizari laboro metodoza.

L'aŭtoro ne prezentas nova sistemo, quankam esus posibla distilar plu o min kompleta projekto ek la centi de sugestis da lui facit en la 85 pagini. Ma ta omna punkti ne superiras la valoro de propozis, nam singlapaze menciasas alternativis („od ulo simila“). La sorgo pri la definitiva solvo lasesas al posa generacioni: „La civilizeso reale populal dil futura demokratio instruktif sorgos pri ke la liberalismo interlingua ne degeneres a „pidgin-i“ nacional“ (pag. 3).

Sro. Mitrovitch rekomendas vortaro (o plu exakte, bazovortaro) extreme rudimenta, principe restriktif a kelka centi de elementis, segun la frequeso-listis da Thorndike e Horn ed altris, nam lu opinionas, „ke por la maxim multa homis la L. I. konsistos ek film-fituli, radio-transmisis ed ek la studio dil menuo en stranjera lando“ (pag. 69).

Ta restriktemeso pri la nombro de bazo-vortis igis l'aŭtoro

* „Les Problèmes interlinguistiques“ (da Paul Mitrovitch — Sarajevo 1940).

rekursar al etimologio, separante l'elementi de to quon ni, l'disti, pri nia linguo, nomizas „Ido-radiki ne-separebla.“ Exemple, *extrakt-* es Ido-radiko, ma Sro. Mitrovitch konsideras *eks-* kom prefixo e *trakt* kom bazo-vorto; *kolport* traktesas yene: *kol-port*. Pro spareso pri bazo-vorti por la nocioni *solstico*, *mizerikordio*, l'auto-ro sugestas la kompozuri *sol-turn*, *mizer-kordialit*. Ma ka tala kompozuri ne esas adminime ne-preciza? Por atingar simpleso bazo-vortaro, Sro. Mitrovitch mem rekomendas l'etimologio populal traktante *subterfug* kom *fug sub ter!* E tamen esas trovebla altraloke la justa opinio, ke l'interlinguismo sorgez ke on formacez kompozuri, ma ne sharadi (pag. 50).

Esas stranja konstatar, ke la maxim multa procedi propozit kreas vorti plur-senca od adminime ne-preciza, e ke tamen, sur pag. 51, Sro. Mitrovitch dicas: „Pro ke *ekspozision* havas du senci, on forsan propozos *ekspoz-merkat* por *Ausstellung*.“ Esas notenda, ke segun l'Ido-principi la procedi da Sro. Mitrovitch kreus idiotismi netorelebla en L. I., nam esas fakto, ke l'etimological elementi di multa vorti aquireskis, dum la developeso e la kreskado di nia lingui nacional, senco kelke o mem tote diferanta de l'originalo. De to konsequas, ke la lernanto di L. I.-sistemo Mitrovitch-ala koaktesus facar kompleta studio etimological ante esar kapabla adequate konstruktar la derivuri e kompozuri necesa por povar klare expresar sua idei. Cetere, sempre restus dubitoza kad altra adepto komprenus lu, pro la „liberalismo“ dil sistemo. La relativa mikreso dil bazo-vortaro konstitutus do reala desfacilajo pri la lerno ed entravilo pri l'interkompreno.

Yen kelka interesanta opiniononi enuncit dal auto-ro:

„Semblas ya, ke la L. I. ideal devus esar kontinue transformebla por povar desinkombrar su, pokope e per la tempoduro, de omno efemera, ye la profito di to quo es plu o min eterna: la logiko e la regulozeso“ (pag. 26). Mea-opinione, to kelke kontrastas kun to quon lu sugestas pri la sufijo *-ion*, pri qua „on probable aplikos la lego di de Wahl, variante ke la studii interlingua solvos la tota problemo dil finali diferanta del radikalo . . . Intertempe, kad on institucos (kompreneble por la masi iliterata) etapi interlingual? . . . Es posibla ke homaro plu racionoza kam la nia transiros ta etapi per revolucionale difuzar la supera instruktoso inter omna klasi social, quo automate solvos la problemo“ (pag. 19).

Nu, semblas a me, ke *-ion* kom sufijo esas efemera segun l'expresuro da Sro. Mitrovitch, e ke, konseque, la Mitrovitch-ala sistemo ideal devus abandonar ta superflua sufijo „ye la profito di to quo es plu o min eterna: la logiko e la regulozeso“, ulo quo aplikesas en Ido.

Pri la verbala kompozuri on lektas sur pagino 55: „La verbala kompozuri interlingual devus esar konform al logiko general, samtempe admisante l'exakteso dil remarko da Bréal pri la logiko en la parolado („Lo es logiko special, ulgrade profesional, ne konfundenda kun to quon ni ordinare nomizas tale“).

Quale Sro. Mitrovitch atitudes relate l'existanta lingui internaciona? „La fakto, ke omna L. I. presente esas neperfekta, povas astonar nulu, nam la maxim anciena de li ne esas plu kam kinadek-yara“ (pag. 79). Segun l'auto-ro lia neperfekteso jacas en la abundo di lia radikaro; lu mem propozas abolisar radikali quale *abolis-ar*, *abces-o*, *acesor-a* e. c. (pag. 80).

„Ne esos tragediatra tamen, se la L. I. debutos per quar o kin dialekti: la tempo venonta facos de li un sola linguo literatural, e la futuro apartenos a tala sintezo del kin L. I. ja citita (Esperanto, Ido, Lafino sine flexione, Occidental, Novial), qua savos eliminar lia neperfektaji: la supersigni, la akuzativo, la korelativi, sen tamen tushar la principio pri korelato, la pluralo per *-i* (pro ke l'auto-ro ne citas argumenti kontre nia *-i*-dezinenco, semblas a me superflua hike refutar lua aserto, A. D. B.) la vorti poke satisfacanta od arbitrial e. c.“ (pag. 84).

L'auto-ro finas per aplaudar la praktikal idealismo Amerikana di IALA, New-York.

Rezume, esas remarkenda lo sequanta: Sur pagino 1, citanta la nomo di Couturat, Sro. Mitrovitch notizas: „di qua l'absenteso tante sentesas en la movado interlingua“. Or, esas regretinda, ke lu semblas obliviar la multa ed autoritatoza laboro facita da ta eminenta l'disto, nam precize la verki da Couturat, dal Delegitaro e dal Ido-Akademio, segun la atesto da Otto Jespersen, ne-efaceble imprimis sua marko sur la movado interlingual. E fakto, la maxim multa questioni pozita da Sro. Mitrovitch ja adequate e definitive solvesis.

A. de Belie

De mondolinguala noto-libreto

Dro F. Bodmer, aŭtoro di *The Loom of Language*, recente naracis a me ke lu vidis projekto por Europala linguo qua dividis la kontinento aden tri regionoj lingual, la lingui-grupo Slava, Germanala e Romanala. La skopo dil sistemo esis krear tri dialekti parenta a la lingui rasala di ta grupi. Nur pos longa evolucio de ta tri helpanta lingui, un komuna linguo helpanta devas naskar.

Generale me dividis la konstruktita lingui helpanta aden du grupi, (a) la autonomista o skematra, e (b) la naturalista sistemoj. Precipue en Anglia favorezas linguo rasala kom L.I. Ni do devas distingar inter la propozoj qui favoras linguo o lingui rasal e propozoj por lingui konstruktita. La supra propozo apartenas sendubite al lingui rasala.

Profesoro Firth, qua recente diskursis en la Egiptiana Inŝtituto en London, favoras Angla kom L.I. ed ilu ne esas olua sola pledanto, quankam il bone konocas la lingui konstruktita. Ne esas oportuna diskutar la motivi diversa por tal pledo, me esas certa ke rivaleso esas kreskanta inter ti qui favoras linguo konstruktita e ti qui favoras linguo rasal.

* * *

Dro M. Follick, membro dil Angla Parlamento, favoras la chanjo dil Angla espelo por ke Angla divenez la internacia linguo. Tasinse il diskursis en la Parlamento e diversa societi, ma lua propozoj nulaloke konsideresas serioze.

* * *

En la raporto di IALA dicesis ke lua organizanti esperas decidir la formo final dil propozenda linguo posible en 1945. Ta espero ne realigesis e semblas nun ke ni devas pacien-tesar til ke ni povos obtenar plusa fakti e detali gramatikal. Per recenta letro del ekzekutanta sekretario di IALA ni savas, ke IALA intencas konsultar omnia ti qui esas experta ed interesata pri la L.I. por obtenar lia konsili e lia opinioj pri la laboro facita ante rekomendar la formo dil helpanta linguo quan IALA esperas developar e promocar. Prezente IALA okupas su pri la kompletigo dil studio-raporto pri la metologio por obtenar la naturalista e la skematra (autonomista) sistemoj di qua proba-textoj prezentas en la generala raporto 1945.

* * *

Danke de nia landal agentoj, ULI ricevus dum la lasta monato adhero-deklari de Francia, Svedia, Belgia, Nederlando, Italia, Hispania, Chekoslovakia ed Anglia. La unesma letri mem arivis de Idisti en Germania. Se la progreso duras e nia anciena Idisti demonstras lia kontinua intereso e praktikala helpo, la Unio devus facile riganar olua premilita forteso. H.J.

Unio por la linguo internacia (Ido = Reformesperanto)

ELEKTI 1946

La votoyuro por la Komitato grantesas ad omnia membri di ULI. Admaxime 15 personoj esas elektenda por tri jaroj.

La votoyuro por la Akademio restriktesas a membri di ULI qui posedas diplomo lingual (paragrafo 24 dil statutoj).

Omnia elektantoj havas la yuro adjuntar o substitucar nomojn kontenita en la listo.

Ica votiloj esas sendenda til maxim tarde la 15-a septembro 1946 a la Ido-Federuro St. Gallen (Moosbrückstr. 3, St. Gallen), Suisia.

Kandidatoj por la Komitato

x . . . Auerbach, dro S.
 . . . Bäckström, T. V.
x . . . Baxter, J. Warren
x . . . Bogard, Kanoniko E.
x . . . Brismark, dro Hans
x . . . Cornioley, Hans
x . . . Eriksson, P.
x . . . Ferreres, Joaquin
x . . . Jacob, Heinz
x . . . Kreis-Schneeberger, J.
 . . . de Lange, H.
 . . . Masera, dro Paolo
x . . . Neumeister, Karel
 . . . Pannel, Walter
x . . . Papillon, C.
 . . . Philippe, E.
 . . . Raiteri, Leonardo
x . . . Thomsen, E.
 . . . Vinez, Henry

Kandidatoj por la Akademio

. . . de Belie, A.
* . . . Bogard, Kanoniko E.
* . . . Cornioley, Hans
* . . . Kauling, Patro
* . . . Laurent, dro Jean
* . . . Marcilla, Pedro
* . . . Nakhla, Patro
* . . . O'Regan, dro M. A.
* . . . Richardson, Gilbert H.
* . . . Roze, lektoro Janis
 . . . Vigh, Arpad
* . . . Weber, Leonardo

x = olima membro dil Komitato

* = olima membro dil Akademio

MIKRA ENCIKLOPEDIO MONDLINGUALA

da *Hans Cornioley*, Bern (Suisia)

(Sequo. La publikigo interruptesis en 1940, Progreso nr. 1, p. 12. pro la neposibleso dissendar nia ofical organo quale antee.)

Ritter, Josef, Suiso, skr. 1930 Curs de Occidental por italianes.

Rivarol, Antoine, Franco, skr. 1919 De l'universalité de la langue française.

Rivista di lingua internazionale, revuo por Ido, pose por Italico, Napoli 1909.

Ro, revuo por Roia, Cincinnati 1908-1910.

Ro, sistemo da Foster 1904, filozofiala, klasifikas l'idei: ro=linguo, ia=kreanto, roia=linguifisto.

Röhmisch, Helmut, Suedo, red. (kun Nilsson) 1933-1940 Centerbladet.

Roia, revuo por Ro, Waverly 1924-1931.

Rolland, Romain, Franco, 1866-1945, skr. por la mondlinguo.

Rollet de l'Isle, Franco, skr. 1908 Provo de marista terminaro, 1928 L'initiation à l'Esperanto, prez. 1936 la Lingua Komitato di Esperanto.

Rollier, Arist, Suiso, prez. 1925-1929 la Verband für Schaffung eines Weltspracheamtes.

Roma Esperantisto, revuo 1909-?

Romanal, sistemo da Michaux 1909: Ci transformatione estaran forsan possibili sin nimis succusses benque estan, semper et ubique gravi, multum gravi, reductar liberites de popule.

Romanal 2, sistemo da Michaux 1912.

Romangle, sistemo da Harvé 1930: In Romangle 95/100 di lus vocablo es used talù che es troved in dizionerio, senza niunù modificazion o gramatikal od otru (Tolero 1930, p. 268).

Romanizat, sistemo da Brandt 1912.

Romanzki, Z., Ruso, skr. 1910 Pasho al perfektigo de Esperanto.

Rondiranto, revuo por Esperanto, Plovdiv 1902-1904.

Roos, Oscar C., Usano, v. Feder.

Ropponem, Marta E., Suedo. skr. 1928 Esperantokurso.

Kroniko

Anglia: *Transactions of the Philological Society* kontenas 16-pag. artiklo da Prof. Collinson pri Basic English.

Belgia: Sro. A. de Belie dissendis diserturo pri la evoluciono dil problemo mondlingual redaktita da ilu ipsa e da siori Frato Honoré. Ol donas propozoi pri la developo dil I. L. ed esas obtenebla direte del auctoro (Gen. Drubbelstr. 159, Berchem/Antwerp, Belgia).

Polonia: Profesoro Leonard Weber sendis la sequanta postkarto kom unesma vivo-signo: „Me vivas ankore ed me komunikas a vu, ke me es en Wroclaw (Breslau) ube me laboras kom profesoro en la universitato.“ La adreso di nia membro esas Prof. Leonard Weber, Universitato, Wroclaw (Breslau), Polonia.

Suedia: La Sueda Ido-Federuro havis sua yaral chef-kunsido ye la 6. aprilo 1946. Inter altro on elektis nova direktantaro, tale:

Järnstad, Erik, prezidero, Stockholm
Dahlèn, Andreas, vice-prezidero, Stockholm
Eriksson, Petrus, sekretario, Tranas
Bengtsson, Erland, vice-sekretario, Göteborg
Järnstad, Gunnar, kasero, Stockholm
Dahlèn, Sigge, Stockholm
Akerlund, Albert, Lulea.

Revizeri por la yaro 1946:

Strandquist, Nils, e Holmgren, Algot.

La adreso di la federuro nun es:

Svenska Ido-förbundet, Postfako 18042, *Stockholm 18*, Suedia. Göteborg: Ibe laboras tre fervoroze nia amiki Bengtsson, Staberg, Eliasson. La prezidanto di la Sueda Ido-federuro vizitis ica amiki e konferis kun ili; li promisis propagar maxim asidue.

„En recenta expozo, vizitata da cirkume 3500 personi, me montris plu kam 50 Idolibri. Cetere montresis Ido-letri e korespondo-kurso dil Sueda Ido-societo. Preske 800 Ido-propagili distributesis. En lokala telefonil-katalogo di Trosa aparis totpagina artiklo por Ido da inj. Järnstad.“ P. Eriksson, Vasagatan 5, Tranas, Suedia.

La I-a nro dil *Sueda Idisto* aparis en mayo 1945. Ta revuo aparos quarfoye en la yaro.

U. S. A.: Sro. Walter Pannell skribas: „Me lektis kun intereso la diskuti pri IALA. Me suportas IALA en lua esforc, e me ne regretas ol. Frederick G. Cottrell, fondisto dil Research Corporation, vizitis me e diskutis la diversa aspekti di la L. I. kande me esis redaktiero di „Welcome News“ en Los Angeles . . . icon ni savas, ke la nov linguo ne diferos grande o grave de Ido, e por ni Idisti esos lernebla facile e rapide . . . til lore ni laboras por Ido fidele e sencese.“

La sekretario di IALA komunikas ke esas nun posibla sendar observanto al kunveni di *UNO* (unionita nazioni) por observar la developi por chanco submisar la questiono di L. I. a la delegiti ed oficisti justatempe.

Bibliografio

Libri e broshuri

Nils Strandquist: Lärbok i det internationella hjälpspråket Ido (Reform-Esperanto), editita da N. Strandquist, Blecktornsstigen 10, Stockholm, Suedia. 118 pagini, SKr. 4.50.

La aŭtoro prezentas sur 19 pagini la gramatiko de Ido, dum ke la 20 lecionoj konsistas de Ido-textoj. Tiaj tekstoj estas simplaj kaj gradove introduktas la studentojn al la historio de la mondlingvo. La lernoj de tekstoj faciligas per pasable kompletaj Ido-Sueda vortaro.

M. C. Butler & F. Merrick: Muzika Terminaro, editita de Internacia Esperanto-Ligo, 36 pagini. — Ĉi tiu libro en Esperanto estas valoroza komenco por establi internacia nomenklaturon specialista. La terminoj selektitaj diferencas rare de la terminoj selektitaj en Ido, kaj ili traktas pasable kompletajn la vivajn muzikojn. La principoj selektitaj la maksimume aptajn internaciajn radikojn por profesionalaj kaj specialaj terminoj estas valoroza augmento por omnia existantaj sistemoj interlingvaj.

Revui kaj ĵurnaloj

La Langue Internationale, nro 2, abonebla ĉe sro. E. Philippe, 12, Rue Porte Jaune, Bourges (Cher), Francio.

Periodal Informilo de amikoj de la lingvo internacia Ido, red. Henry Vinez, Donzenac, Corrèze, Francio, marto kaj aprilo.

Monatata Letro, aprilo, mayo, junio 1946.

Esperanto, Genève, marto-aprilo 1946.

The British Esperantist, marto-aprilo 1946.

Suisa-Ido-buletino, marto-aprilo 1946.

O. L. S. E. Galm, pasko 1946.

Den Svenske Idisten, aprilo-junio 1946. Propaganda organo de 16 paĝoj en formato de Progreso kun artikoloj en Ido kaj Sueda.

Cosmoglotta, marto 1946, Chapelle (Vd.), Suisio.

Dezirataj korespondantoj . . .

Sro. Robert Wæterloos, 11, rue du Bazinghien, Lille (Nord), Francio. Korespondanto en Ido, Esp., Occ., kaj artifa lingvoj; Francio, Angla, ed. pri radio, televido (omniaj problemoj ekzemple internaj teknikoj), fiziko, matematiko, sciencoj puraj kaj aplikataj, inventoj, la arto de la inĝenieroj, kaj eble pri mekaniko.

Sro. Theodor Stefanovitsch, Siegfriedstr. 10, II, (1) Berlin-Neukölln, Germanio. Dezirataj ricevi komunikojn de amikoj, ma ne ĵa povas respondi en Ido.

Libri kaj broshuri (duro de pag. 2 de kovriloj)

<i>Couturat</i> , Dr. Zamenhof kaj la Delegitaroj	sFr. —.60
<i>Ofical Buletino</i> No. 2, Februaro 1929	" —.30
<i>S. Lagerlöf</i> , L'adoleŝantino de Grandmarŝo	" —.70
<i>Elin-Pelin</i> , La ninfo	" —.40
<i>Nakhla</i> , Kelka maestro-verko de la moderna liriko Araba	" 1.—
<i>de Beaufront</i> , Ido-exercaro	" —.50
<i>Guignon</i> , Espliko-libreto de la Delmas-tabeloj helpanta	" 1.—
<i>de Maupassant</i> , Quar rakontoj	" —.40
<i>Molière</i> , Mediko kontrovele	" —.70
<i>Houillon</i> , Kelka poemo Franca	" —.70
—, Quaradek fabloj	" —.60
—, Ido-pecetoj	" —.60
<i>Grimm</i> , Kolekturo de rakontoj	" —.60
<i>Bogard</i> , Glinajoj tra la mondo Idista	" —.40
<i>Bock</i> , La dominaco de la parolado	" —.50
<i>Buchardt</i> , La moderna farnavo	" —.20
<i>Dicks</i> , D'Mumm Se's, komedio en unu akto	" —.50
<i>Hörbiger</i> , La glaciala kosmogonio	" —.40
<i>Khun</i> , Magistro Jan Hus	" —.50
<i>Meinecke</i> , En la mariaĵ-kontoro	" —.50
<i>Pinelli</i> , Antologio de Alessandro Manzoni	" —.30
<i>Gross</i> , La Psalmaro (Bibl. Katolik Idista) 4 libroj, single	" —.80
<i>de Beaufront</i> , Pri la Franca kaj l'Angla kom. intern. lingvoj	" —.10
<i>Meillet</i> , Opinio de lingvisto pri la Lingvo artifa	" —.20
<i>L. Leau, Prof.</i> , Pri la lingvo internacia Ido	" —.10
<i>Couturat</i> , Logikala principoj de la derivado	" —.10
<i>Ido-insigni</i> oficala	" —.70

Omnia komendoj kaj paĝoj povas sendi direkte al landaj agentoj de Progreso (videz laŝtan paĝon de kovriloj) kiuj aranĝos la necesajn kun la kasedoj de ULI. La sendokosto inkluzivas en la preco. Por obtentari la preco en landa pecunio, volentez multipliki la sumon obtentitan en suisa franko per la sequanta kambio-valoro: Angla ŝ.: 1.15, Belga franko: 10.—, Ĉekoslovaka krono: 11.50, Dana krono: 1.10, Franca fr.: 28.—, Hisp. Pesetas: 2.50, Italiana Lire: 50.—, Holandana fl.: —.62, Sueda kr.: —.98, Usana dolaro: —.23.

Observez!

Nova kaj moderna IDO-SUEDA lerno-libro por novicoj — kun prefaco de nia prezidanto sro. Hans Cornioley — recente aparita. Ol kontenas, ultre introdukto kaj deklaro, kurta gramatiko, 20 lecionoj tute en Ido kaj vorto-listo. Preco 4.50 Su.kronoj + postalaj kosto; aŝfrankite en Skandinavio. On komendas ol ĉe la aŭtoro, *Nils Strandquist*, 10, Blecktornsstigen, 3 tr. *Stockholm*, Suedio.

Uniono por la Linguo Internaciona

(Ido = Esperanto reformita)

Prezidanto dil Direktanta Komitato:

Hans Cornioley, Schulweg 2, Bern (Suisia)

Prezidanto dil Akademio di Ido:

G. H. Richardson, 164, Rye Hill, Newcastle-on-Tyne 4 (Anglia)

La membri dil Direktanta Komitato e dil Akademio rielektetas en 1946

PROGRESO es l'ofical organo dil Uniono

Redaktero: Heinz Jacob, sekretario dil ULI
3, Spareleaze Hill, Loughton (Essex), Anglia

Administrero: J. Kreis-Schneeberger, kasero dil ULI

Case postale 27, Genève 12, Champel, Suisia

Kontributaji por la Uniono

Membri kolektiva	sen abono di Progreso (nur por landala societi) —.50 SFr.
Membri abonanta	kolektiva od individuala, minima kontributajo 3.— SFr.
Membri sustenanta	adminime 6.— SFr.
Asociiti	la asociiti juas omna yuri ecepte la votoyuro e la yuro acceptar funciono, adminime 3.— SFr.
Aboni ordinara	4.— SFr.
Meceni	pagas segun volo e recevas gratuite plura exempleri di Progreso, se ta deziro sat frue indikesas.

On povas pagar en nacionala pekunio po l'oficala kambio=valoro al sequanta landal agenti:

<i>Anglia:</i>	Dlo. E. C. Haslam, I. L. S. kasero, 3, Spareleaze Hill, <i>Loughton</i> (Essex)
<i>Belgia:</i>	Victor Gouix, Av. P. Deschanel, 254, <i>Bruxelles 3</i> (Postgiro= konto no. 1589.10)
<i>Chekoslovakia:</i>	Karel Neumeister, Vratislavova 5, <i>Praha VI=58</i>
<i>Dania:</i>	E. Thomsen, Sjaellandsgade 57, <i>Fredericia</i>
<i>Francia:</i>	C. Papillon, 52, Rue Petit, <i>Paris 19e</i> (Postdekokonto 317.32 Paris) E. Philippe, 12, Rue Porte Jaune, <i>Bourges</i> (Cher) Postdeko= konto 989.70 Paris)
<i>Nederlando:</i>	P. Wegmann, Deurningerstraat 153, <i>Enschede</i>
<i>Hispania:</i>	Petrus Marcilla, Marqués del Duero, 84, <i>Barcelona</i>
<i>Italia:</i>	Leonardo Raiteri, <i>Inverigo</i> (Como)
<i>Suedia:</i>	T. V. Bäckström, Kasera dil Sueda Ido=Federuro, Götgatan 79, IV, <i>Stockholm</i> .

En l'altra landi on povas sendar la pagi ad un dil supra adresi o direte al kasero di ULI: *J. Kreis-Schneeberger*, Case postale 27, *Genève 12* Champel (Suisia). Postdeko=Konto I/7202 (ULI)

☐ Imprimata da J. Kleiner, Monbijoustrasse 121, Bern. (Membro dil Uniono.)

